

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW

z dnia 13 lutego 1967 r.

w sprawie ogólnych warunków umów sprzedaży oraz umów dostawy związanych z obrotem z zagranicą pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej.

Na podstawie art. 2 i 384 Kodeksu cywilnego, § 1 ust. 1 pkt 1 uchwały nr 97 Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1965 r. w sprawie upoważnienia naczelných organów administracji państwowej do ustalania ogólnych warunków dla określonych kategorii umów (Monitor Polski Nr 23, poz. 109) i § 1 uchwały nr 18 Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1967 r. w sprawie upoważnienia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów do uregulowania niektórych zagadnień w zakresie ogólnych warunków umów sprzedaży oraz umów dostawy związanych z obrotem z zagranicą w sposób odbiegający od Kodeksu cywilnego (Monitor Polski Nr 7, poz. 32) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustala się ogólne warunki umów sprzedaży związanych z obrotem z zagranicą pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej w brzmieniu podanym w załącznikach nr 1 i nr 2, zwane dalej „Ogólnymi warunkami umów”.

2. Ogólne warunki umów stosuje się przy zakupach towarów przeznaczonych przez kupującego do odprzedaży za granicę (przeznaczonych na eksport) lub odprzedaży przez sprzedawcę bez przetworzenia towarów nabytych przez niego za granicą (pochodzących z importu).

3. Ilekroć w zarządzeniu mówi się:

- 1) o „kontrahencie”, rozumie się przez to osobę posiadającą siedzibę za granicą, której towar kupiony w kraju ma być odprzedany albo od której został kupiony,
- 2) o „kontrakcie”, rozumie się przez to umowę zawartą z kontrahentem,
- 3) o „towarze”, rozumie się przez to rzeczy ruchome.

§ 2. 1. Jednostki gospodarki społecznej mogą w umowach sprzedaży ustalać wzajemne prawa i obowiązki odmiennie, niż to zostało przewidziane w Ogólnych warunkach umów, chyba że z przepisów ustawy lub z treści Ogólnych warunków umów wynika, że określone w nich prawa i obowiązki są wiążące dla stron, co dotyczy w szczególności cen i terminów ich zapłaty oraz postanowień ograniczających bądź wyłączających odpowiedzialność.

2. Jednostki gospodarki społecznej mogą w umowach:

- 1) ograniczyć odpowiedzialność z tytułu rękojmi i gwarancji, jeżeli towar wytworzony według specjalnej dokumentacji wprowadzony zostaje do obrotu po raz pierwszy w celu sprawdzenia jego trwałości i użyteczności

- (prototyp) albo jeżeli umowa zobowiązuje do dostarczenia zespołu, w skład którego wchodzi prototypy,
- 2) za zgodą ministra, któremu podlega kupujący, ograniczyć odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady towaru i z tytułu gwarancji do takiego zakresu, w jakim kontrahent odpowiada za te wady względem sprzedawcy,
- 3) ustalić, że nie jest dopuszczalne żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość kary umownej,
- 4) ustalić, że sprzedawca nie będzie miał obowiązku zapłaty kary za wady, jeżeli wada była nieznaczna (drobne usterki), a sprzedawca je usunął lub towar wymienił niezwłocznie lub w terminie uzgodnionym z kupującym.

§ 3. W razie ustalenia przez właściwych ministrów ogólnych warunków umów dotyczących towarów poszczególnych branż, ogólne warunki umów sprzedaży, ustalone niniejszym zarządzeniem, stosuje się w zakresie nie uregulowanym przez właściwych ministrów.

§ 4. 1. Jednostki gospodarki społecznej (zjednoczenia i jednostki równorzędne, przedsiębiorstwa i inne jednostki) powinny organizować zawieranie umów i zawieranie umowy sprzedaży i umowy dostawy dla osiągnięcia celów wyznaczonych w planach wieloletnich i rocznych w sposób zapewniający produkcję odpowiadającą zapotrzebowaniu, postęp techniczny, zwiększenie wydajności pracy i wysoką użyteczność towarów.

2. Sprzedawca i kupujący powinni ściśle współpracować ze sobą przy akwizycji, zawieraniu oraz realizacji kontraktów, a w szczególności udzielać sobie wszelkich posiadanych informacji handlowych i technicznych, dotyczących świadczeń objętych kontraktem.

3. W wypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi i organizacyjnymi umowa może być zawarta pomiędzy przedsiębiorstwem handlu zagranicznego a zjednoczeniem jako jednostką grupującą sprzedawców lub kupujących.

§ 5. Ilekroć Ogólne warunki umów odwołują się do zarządzeń, ustaleń lub decyzji ministrów, postanowienia te stosuje się odpowiednio do przewodniczących komitetów i komisji sprawujących funkcje naczelných organów administracji państwowej, kierowników urzędów centralnych, prezydentów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw), a w odniesieniu do jednostek spółdzielczych — do zarządów centralnych związków spółdzielczych.

§ 6. Do czasu wydania ogólnych warunków umów dostawy ogólne warunki umów sprzedaży, stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia, stosuje się odpowiednio do umów dostawy (art. 605 Kodeksu cywilnego).

§ 7. Traci moc zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 16 października 1959 r. w sprawie uzgodnień dostaw i ogólnych warunków dostaw związanych z obrotem z zagranicą pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski z 1959 r. Nr 92, poz. 494, z 1961 r. Nr 84, poz. 350 i z 1963 r. Nr 34, poz. 171), z wyjątkiem przepisu § 1 ust. 1 pkt 1 oraz Ogólnych przepisów o uzgodnieniach dostaw związanych z obrotem handlowym z zagranicą, stanowiących załącznik nr 1 do tego zarządzenia.

§ 8. 1. Do umów sprzedaży oraz umów dostawy zawartych przed wejściem w życie zarządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe (§ 7) z zastrzeżeniem przepisu ust. 2.

2. Przepisy ogólnych warunków umów ustalone niniejszym zarządzeniem stosuje się do zobowiązań wynikłych z umów sprzedaży i umów dostawy zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia, jeżeli chodzi o skutki prawne zdarzeń, które nastąpiły po dniu jego wejścia w życie.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1967 r.

Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:
S. Jędrzychowski

Załącznik nr 1 do zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 13 lutego 1967 r. (poz. 64).

OGÓLNE WARUNKI UMÓW SPRZEDAŻY TOWARÓW PRZEZNACZONYCH NA EKSPORT

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne.

§ 1. 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej powinny ze sobą współdziałać zarówno przy zawieraniu umów, jak i przy ich wykonywaniu, mając na względzie obowiązki wynikające z narodowych planów gospodarczych, ekonomiczność produkcji i obrotu oraz zabezpieczenie gospodarki narodowej przed stratami.

2. Jednostki gospodarki uspołecznionej powinny wykonywać zobowiązania zgodnie z ich treścią i w sposób odpowiadający ich celowi oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje — także w sposób odpowiadający tym zwyczajom.

3. W taki sam sposób powinny współdziałać przy wykonywaniu zobowiązań jednostki uprawnione.

§ 2. 1. Jednostka uprawniona powinna dążyć za pomocą dostępnych jej środków prawnych do uzyskania od jednostki zobowiązanej świadczeń wynikających z treści umowy, z uwzględnieniem zasad określonych w § 1.

2. Jednostka zobowiązana powinna wykazać się starannością, która jest określaną przy uwzględnieniu obowiązku szczególnej ochrony mienia społecznego.

§ 3. 1. W gospodarczo uzasadnionych wypadkach strony mogą zmienić lub rozwiązać umowę.

2. Dopóki nie upłynął termin dostarczenia towaru lub jego części przez sprzedawcę (art. 491 i 492 Kodeksu cywilnego), kupujący może z ważnych powodów odstąpić od umowy przez złożenie stosownego oświadczenia. W wypadku takim jest on zwolniony od obowiązku zapłaty kar umownych, jednakże jest obowiązany do naprawienia szkody poniesionej przez sprzedawcę wskutek nakładów poniesionych w celu wytworzenia towaru lub jego części oraz wskutek utraty normalnego zysku.

3. Za zysk normalny uważa się zysk, jaki osiągnąłby sprzedawca, gdyby kupujący nie odstąpił od umowy.

§ 4. 1. Towar powinien być dobrej jakości i mieć właściwości normalnie przyjęte w obrocie albo wynikające z przeznaczenia towaru.

2. Towar powinien odpowiadać Polskim Normom lub normom branżowym, chyba że na żądanie kontrahenta w umowie określono inaczej właściwości, jakie towar powinien posiadać. Jeżeli dla danego rodzaju towarów nie zostały ustalone ani Polskie Normy, ani normy branżowe i właściwości, jakie towar powinien posiadać, nie zostały określone w umowie, towar powinien posiadać właściwości określone w normach zakładowych, warunkach technicznego odbioru albo w załączonej do umowy próbce lub wzorze.

Rozdział 2.

Forma umowy.

§ 5. 1. Zawarcie umowy sprzedaży powinno być stwierdzone pismem bądź w postaci aktu podpisanego przez obie strony, bądź w drodze pisemnego potwierdzenia przyjęcia zamówienia lub oferty złożonej na piśmie.

2. W wypadkach nagłych lub przyjętych zwyczajowo umowa może być zawarta ustnie, telefonicznie lub telegraficznie, jeżeli co najmniej jedra ze stron potwierdzi ją na piśmie wysłanym w okresie trzech dni albo jeżeli sprzedawca najpóźniej w tym okresie wyda towar kupującemu lub przewoźnikowi.

3. Umowa może być zawarta także przez potwierdzenie przez sprzedawcę postanowień kontraktu. Jeżeli pełnomocnik sprzedawcy podpisując kontrakt nie zastrzegł inaczej, postanowienia kontraktu dotyczące przedmiotu umowy, sposobu wydania, terminu i miejsca dostarczenia towaru obowiązują również w stosunkach między sprzedawcą a kupującym.

4. Przepisy ust. 1—3 nie uchybiają przepisom o sporach przedumownych, o milczącym przyjęciu oferty oraz o wymaganium w wypadkach wskazanych w Kodeksie cywilnym formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Rozdział 3.

Wydanie towaru.

§ 6. 1. Sprzedawca, wysyłając towar, ma obowiązek najpóźniej w dniu następnym po oddaniu przesyłki do przewoźnika zawiadomić o tym kupującego. W zawiadomieniu należy powołać się na umowę (zamówienie) lub na dodatkową dyspozycję, podać adres, pod jakim towar wysłano, i datę wysyłki, a w razie gdy przesyłka została wysłana koleją lub drogą wodną — podać numer wagonu lub nazwę statku i numer listu przewozowego oraz dane co do ilości i rodzaju wysyłanych towarów.

2. Gdy w umowie przewidziano, że kupujący może przed wysyłką towaru wskazać bliższy termin i miejsce, do którego towar ma być dostarczony, sprzedawca powinien zawiadomić kupującego o przygotowaniu towaru do wysyłki.

3. Towar wysłany przez sprzedawcę jego środkiem transportowym do magazynu kupującego w kraju powinien być dostarczony w godzinach pracy. O dniu, w którym towar będzie dostarczony, sprzedawca powinien zawiadomić kupującego dnia poprzedniego, chyba że umówiono się inaczej.

§ 7. 1. Gdy w umowie zastrzeżono, że przed wysyłką przeprowadzone zostanie przez kupującego lub na jego zle-

cenie przez inną osobę badanie techniczne (jakości) towaru albo że w obecności kupującego powinno nastąpić załadowanie, sprzedawca przed wydaniem towaru obowiązany jest zawiadomić kupującego na 7 dni naprzód o dniu i godzinie, kiedy zostaną przeprowadzone próby albo nastąpi załadowanie.

2. W razie nieprzybycia przedstawiciela kupującego w terminie określonym w ust. 1, próby lub załadowanie mogą być przeprowadzone bez udziału kupującego.

3. Koszty związane z czynnościami, o których mowa w ust. 1, ponosi kupujący. W razie stwierdzenia, że towar nie był przygotowany do wysyłki lub posiadał wady, sprzedawca obowiązany jest pokryć wydatki poniesione przez kupującego do wysokości normalnych kosztów związanych z takimi czynnościami.

4. Przepis ust. 3 stosuje się również w wypadkach, gdy towar podlega kontroli z urzędu.

§ 8. 1. Jeżeli obowiązujące przepisy przewidują taką możliwość, sprzedawca powinien zażądać w liście przewozowym, aby przewoźnik przeważył przesyłkę przy załadowaniu, przeliczył ilość skrzyń, bel itp.

2. Jeżeli przesyłka następuje więcej niż w jednej skrzyni, beczce, worku itp. albo zawiera więcej niż jeden rodzaj, gatunek lub asortyment towaru, do przesyłki i listu przewozowego należy załączyć specyfikację. W specyfikacji należy powołać się na umowę (zamówienie) lub dodatkową dyspozycję.

§ 9. Ubezpieczenie towaru od chwili wydania towaru do przewozu i pokrycie związanych z tym kosztów ciąży na kupującym.

§ 10. 1. Dochodzenie odszkodowania od zakładu ubezpieczeń należy do kupującego. Druga strona obowiązana jest wysłać potrzebne w tym celu dokumenty w ciągu 5 dni od dnia otrzymania żądania.

2. Postępowanie niezbędne do zabezpieczenia prawa do odszkodowania i ewentualnie praw regresowych przeprowadza kupujący.

§ 11. Sprzedawca ponosi odpowiedzialność za szkodę wynikłą w czasie przewozu, jeżeli powstała z jego winy, a w szczególności na skutek wad towaru, niewłaściwego załadowania lub opakowania.

§ 12. 1. Jeżeli w umowie przewidziano, że towar powinien być wydany ze składu, albo jeżeli kupujący później tego zażądał, sprzedawca przesyła zawiadomienie, którego dnia towar powinien być odebrany.

2. Kupujący przyśle w dniu wskazanym w zawiadomieniu swego przedstawiciela dla dokonania odbioru.

Rozdział 4.

Cena.

§ 13. W razie wątpliwości przyjmuje się, że cena obejmuje koszt wydania w miejscu oznaczonym w umowie, a w szczególności koszt zmierzenia lub zważenia.

§ 14. 1. Jeżeli cena została ustalona franco stacja załadowania, port rzeczny, lotniczy albo urząd pocztowy nadania, koszty załadowania obciążają sprzedawcę, a koszty przewozu, przeładunku w drodze i wyładowania w miejscu przeznaczenia — kupującego.

2. Jeżeli nie przewidziano inaczej, cena franco stacja przeznaczenia, franco granica lub franco port rzeczny albo morski w kraju obejmuje koszty związane z załadowaniem i przewozem ładunku zwyczajną wagonową przesyłką kolejową, kolejowo-rzeczna lub rzeczno-kolejową do stacji przeznaczenia, granicy, stacji kolejowej lub portu rzeczno- albo morskiego wskazanych przez kupującego.

3. Kupujący, który żąda przewozu innego rodzaju lub przewozu innym środkiem transportu niż wymieniony w ust. 2, ponosi różnicę kosztów przewozu.

4. Jeżeli cena została ustalona franco stacja przeznaczenia, franco granica, franco port rzeczny lub morski w kraju, a strony przewidziały w umowie odbiór ze składu sprzedawcy, kupującemu przysługuje zwrot kosztów związanych z wysyłką w zryczałtowanej wysokości, a w braku przepisów o określeniu wysokości ryczałtu — w wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów, co najwyżej jednak w wysokości kosztów transportu zwykłą przesyłką kolejową (kolejowo-rzeczna lub rzeczno-kolejowa) do stacji przeznaczenia, do granicy albo portu rzeczno- lub morskiego w kraju.

5. Cena ustalona franco środek transportowy dostarczony przez kupującego do składu sprzedawcy obejmuje koszt załadowania. Kupującemu, który dokonał załadowania własnymi środkami, przysługuje zwrot kosztów załadowania w wysokości określonej w przepisach szczególnych, a w braku takich przepisów — w wysokości rzeczywiście poniesionej.

Rozdział 5.

Zapłata i jej terminy.

§ 15. Zapłata ceny przez kupującego następuje w sposób określony przepisami szczególnymi o rozliczeniach pieniężnych między jednostkami gospodarki społecznej.

§ 16. 1. Kupujący obowiązany jest zapłacić cenę w ciągu 5 dni roboczych po otrzymaniu towaru. Jeżeli towar wysłany został przez sprzedawcę bezpośrednio kontrahentowi, kupujący obowiązany jest zapłacić cenę w ciągu 5 dni roboczych po otrzymaniu dokumentu stwierdzającego, że towar został wydany przewoźnikowi.

2. Jeżeli faktura nadeszła po otrzymaniu towaru, a w razie gdy towar wysłany został bezpośrednio kontrahentowi — po otrzymaniu dokumentu, o którym mowa w ust. 1, termin zapłaty upływa w 5 dniu roboczym po otrzymaniu faktury.

§ 17. 1. Jeżeli kupujący nie zgłasza się po odbiór towaru w miejscu i w terminie wynikającym z umowy, termin zapłaty ceny upływa w 5 dniu roboczym od otrzymania przez kupującego faktury, ale nie wcześniej niż po otrzymaniu przez niego zawiadomienia o przygotowaniu towaru do odbioru.

2. Jeżeliby termin zapłaty, ustalony w sposób określony w § 16 ust. 1 lub w ust. 1 niniejszego paragrafu, upłynął przed terminem dostarczenia towaru przewidzianym w umowie, kupujący powinien zapłacić cenę w ciągu 5 dni roboczych od upływu terminu dostarczenia towaru ustalonego w umowie.

3. Jeżeli towar miał być przesłany na niebezpieczeństwo kupującego do miejsca położonego w kraju, a przesyłka zaginęła w drodze, kupujący powinien zapłacić cenę nie później niż w ciągu 5 dni roboczych po otrzymaniu faktury i dowodu, że przesyłka została wydana przewoźnikowi, zaginęła w drodze i że sprzedawca zgłosił z tego tytułu reklamację do przewoźnika, chyba że termin zapłaty ustalony stosownie do ust. 2 upływa wcześniej lub później.

§ 18. 1. Kupujący, który zgłasza uprawnienia z tytułu rękojmi lub gwarancji, może wstrzymać zapłatę ceny do czasu dokonania przez sprzedawcę napraw lub uzupełnienia towaru albo dostarczenia — zamiast towaru wadliwego — towaru wolnego od wad. W razie niezgłoszenia takich żądań przed upływem terminu zapłaty, kupujący powinien najpóźniej w ostatnim dniu tego terminu zapłacić cenę obniżoną w stosunku do mniejszej wartości towaru, co nie wyłącza możliwości odmiennego realizowania uprawnień z tytułu rękojmi.

2. Kupujący może z należnej ceny potrącić przysługujące mu od sprzedawcy odszkodowanie za nienależyte wykonanie umowy.

§ 19. Przepisów §§ 16 — 18 nie stosuje się, gdy strony w ramach obowiązujących przepisów o rozliczeniach umówiły się inaczej co do terminów i sposobu zapłaty albo gdy w ogólnych warunkach umów sprzedaży lub umów dostawy dla towarów poszczególnych branż lub w innych aktach normatywnych wprowadzone zostały przez właściwe organy szczególny tryb i terminy rozliczeń.

Rozdział 6.

Opakowanie i znakowanie.

§ 20. 1. Sprzedawca powinien wydać towar w opakowaniu określonym Polskimi Normami lub normami branżowymi, chyba że na żądanie kontrahenta w umowie inaczej określono właściwości, jakim ma odpowiadać opakowanie. Jeżeli odpowiednie dla danego rodzaju towaru Polskie Normy lub normy branżowe nie zostały wydane i umowa nie określa opakowania, towar wydany być powinien w opakowaniu odpowiadającym właściwości towaru i środkowi transportu, który ma być użyty.

2. Obowiązku wydania towaru w opakowaniu nie ma, gdy według istniejącego zwyczaju towar wydawany jest bez opakowania lub gdy strony tak ustaliły w umowie.

§ 21. 1. Kupujący, który zobowiązał się do zwrotu opakowania i nie zwrócił w terminie tego opakowania ani takiego samego opakowania po takim samym towarze, obowiązany jest zapłacić za każdy dzień zwłoki karę umowną w wysokości 5% wartości opakowania. Kara za zwłokę nie może łącznie przekroczyć dwukrotnej wartości opakowania w stanie nowym. Jeżeli opakowanie nie zostanie zwrócone po upływie 40 dni od terminu zwrotu ustalonego w umowie, sprzedawca może zażądać od kupującego, oprócz kary za zwłokę, zapłaty kwoty odpowiadającej wartości nie zwróconego opakowania.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy zgodnie z umową sprzedawca obowiązany był w określonych terminach zgłaszać się po odbiór opakowania, lecz obowiązku tego nie wykonał.

3. Kupujący nie może uwolnić się od zapłaty kary za zwłokę i kwoty odpowiadającej wartości opakowania powołaniem się na okoliczność, że opakowanie, w którym towar został dostarczony, zostało zniszczone lub zaginęło i że nabycie takiego samego opakowania okazało się niemożliwe.

§ 22. 1. Przyjmuje się w razie wątpliwości, że towar został sprzedany wraz z opakowaniem i że cena opakowania normalnie stosowanego w obrocie krajowym wliczona jest w cenę towaru.

2. Różnicę kosztów pomiędzy opakowaniem eksportowym a opakowaniem normalnie stosowanym w obrocie krajowym ponosi kupujący.

3. Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się odpowiednio, gdy zgodnie z umową opakowanie powinno być oznaczone inaczej niż w obrocie krajowym.

§ 23. 1. Kupujący, który otrzymał towar w opakowaniu uszkodzonym lub wadliwym, dla zachowania z tego tytułu roszczeń do sprzedawcy powinien wykonać czynności, które są wymagane w celu zachowania uprawnień z tytułu rękojmi za wady.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do sprzedawcy w wypadkach, gdy kupujący zwraca opakowanie o mniejszej wartości niż otrzymał albo opakowanie uszkodzone.

§ 24. 1. Kupujący zobowiązany do zwrotu opakowania obowiązany jest odesłać je na własny koszt do miejsca wskazanego w umowie lub w fakturze.

2. Gdy opakowanie zostaje odesłane przez kupującego własnym środkiem transportowym, niebezpieczeństwo uszkodzenia lub utraty w drodze ponosi kupujący. W innych wy-

padkach niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia w drodze ponosi sprzedawca.

§ 25. Jeżeli kupujący zwraca opakowanie uszkodzone lub nie oczyszczone należycie, stosuje się odpowiednio przepisy o terminach zawiadomienia o wadach dostarczonych towarów. Sprzedawca może żądać w takim wypadku wynagrodzenia poniesionej szkody, a w każdym razie zapłaty kary należnej za wady, obliczonej w procencie od wartości opakowania nie uszkodzonego.

§ 26. Jeżeli wartość opakowania sprzedawanego nie jest objęta ceną towaru, w fakturze należy uwidocznic w osobnej pozycji cenę opakowania lub różnicę pomiędzy ceną opakowania normalnie stosowanego w obrocie krajowym a ceną opakowania specjalnego (eksportowego).

Rozdział 7.

Rękojmia sprzedawcy za wady fizyczne i odpowiedzialność za braki ilościowe.

§ 27. 1. Sprzedawca odpowiedzialny jest względem kupującego z tytułu rękojmi za wady wówczas, gdy przedmiot sprzedaży nie ma właściwości określonych w § 4 i § 20 lub wydany został w stanie niepełnym.

2. Kupujący, który zawiadomił sprzedawcę o wadzie przed upływem roku licząc od dnia wydania towaru, może wykonywać uprawnienia z tytułu rękojmi nawet po upływie roku, jeżeli nie upłynęły jeszcze trzy miesiące od zawiadomienia o wadzie.

§ 28. Przepisy o odpowiedzialności za wady fizyczne stosuje się w szczególności także wtedy, gdy maszyna lub urządzenie, których montaż sprzedawca zobowiązał się wykonać w miejscu wskazanym przez kupującego, po zmontowaniu nie osiąga wymaganych parametrów lub mocy i to bez względu na to, czy montaż przeprowadzony został przez sprzedawcę, czy też za jego zgodą wyrażoną na piśmie przez inną osobę na zlecenie kupującego. Kupujący obowiązany jest jednak dokonać wszelkich czynności niezbędnych do umożliwienia sprzedawcy dochodzenia praw służących kupującemu z tytułu wadliwego przeprowadzenia robót przez osobę, która wykonała roboty montażowe.

§ 29. 1. Sprzedawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący, wiedząc o wadzie w chwili zawarcia umowy, zgodził się zakupić towar jako niepełnowartościowy.

2. Gdy przedmiotem sprzedaży są towary oznaczone tylko co do gatunku albo towary, które mają być wytworzone w przyszłości, sprzedawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący wiedząc o wadzie w chwili wydania towaru oświadczył, że towar przyjmuje jako niepełnowartościowy.

3. W wypadkach określonych w ustępach poprzedzających kupujący płaci za dostarczone towary cenę odpowiednio obniżoną.

§ 30. Przepisy o wydaniu towaru w stanie niepełnym stosuje się również wtedy, gdy z naruszeniem obowiązujących przepisów lub umowy towar nie został należycie oznakowany, oraz w wypadkach, gdy z naruszeniem obowiązujących przepisów lub umowy nie zostały do towaru dołączone karty gwarancyjne, atesty, certyfikaty, instrukcje obsługi i konserwacji lub inne dokumenty potrzebne kupującemu przy jego odprzedaży; nie dotyczy to jednak terminów, w których dokonane ma być zawiadomienie o stwierdzeniu wady.

§ 31. Jeżeli towar wysłany został przez sprzedawcę bezpośrednio za granicę, termin do zawiadomienia o wadach rozpoczyna bieg dopiero po powzięciu wiadomości o ujawnieniu wady za granicą.

§ 32. 1. Jeżeli do towaru załączony został atest stwierdzający fakt przeprowadzenia prób i badań i podający ich wynik lub certyfikat stwierdzający miejsce pochodzenia to-

waru albo jeżeli towar zaopatrzony został w znak jakości przyznany producentowi przez właściwe organy, w zakresie właściwości stwierdzonych atestem, certyfikatem lub znakiem jakości kupujący zwolniony jest od obowiązku zbadania towaru w czasie i w sposób przyjęty przy towarach danego rodzaju.

2. W razie dostarczenia towaru w nie naruszonym opakowaniu fabrycznym termin do zbadania towaru i zawiadomienia o wadach rozpoczyna bieg dopiero po otwarciu opakowania.

3. W zawiadomieniu o wadach towaru kupujący obowiązany jest w miarę możliwości określić, z jakich uprawnień korzysta, i uzasadnić reklamację, podając ilość i rodzaj rzeczy nie odpowiadających warunkom umowy.

§ 33. 1. Jeżeli w umowie zastrzeżono, że dostarczenie towaru ma nastąpić częściami, kupujący nie może wykonywać uprawnień z tytułu rękojmi za wady co do części towaru dostarczonej bezpośrednio po partii odebranej przez siebie, jeżeli wady są tego samego rodzaju, a ich ujawnienie mogło, przy zachowaniu należytej staranności, nastąpić po odebraniu części uprzednio dostarczonej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, gdy wady towaru są następstwem naruszenia przepisów o sposobie wytwarzania rzeczy danego rodzaju.

§ 34. 1. Sprzedawca zawiadomiony o dostrzeżonej wadzie powinien niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od otrzymania zawiadomienia, oświadczyć, czy reklamację uznaje, czy też odrzuca ją w całości lub w części.

2. W razie odrzucenia przez sprzedawcę reklamacji w całości lub w części, kupujący może żądać przeprowadzenia ekspertyzy przez instytucję właściwą do przeprowadzania ekspertyz tego rodzaju lub przez rzeczoznawców. Jeżeli reklamacja kupującego okaże się uzasadniona, koszty związane z przeprowadzeniem ekspertyzy ponosi sprzedawca. W wypadkach nagłych ekspertyza może być przeprowadzona jeszcze przed zawiadomieniem sprzedawcy o wadzie.

§ 35. 1. Gdy przy odbiorze stwierdzono okoliczności wskazujące na to, że w czasie przewozu nastąpił ubytek lub towar został uszkodzony, kupujący obowiązany jest pod rygorem utraty praw względem sprzedawcy zażądać od przewoźnika sporządzenia protokołu zgodnie z obowiązującymi przepisami o przewozie przesyłek oraz dokonać wszelkich innych czynności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności przewoźnika i zachowania prawa dochodzenia wynagrodzenia szkody.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również wtedy, gdy towar przywieziony został przez spedytora.

3. Jeżeli zgodnie z umową sprzedawca wysłał towar bezpośrednio kontrahentowi, kupujący odpowiedzialny jest za to, że czynności, o których mowa w ustępach poprzedzających, wykona kontrahent.

4. Dochodzenie praw w stosunku do przewoźnika i spedytora z tytułu zaginięcia, uszkodzenia lub ubytku towaru należy do kupującego. W tym celu sprzedawca powinien wydać kupującemu wszelkie potrzebne dokumenty, a gdy zajdzie tego potrzeba — udzielić pełnomocnictwa do dochodzenia odszkodowania.

5. Sporządzenie protokołu wymienionego w ust. 1 nie zwalnia kupującego od obowiązku zawiadomienia sprzedawcy o wadach dla zachowania uprawnień z tytułu rękojmi.

§ 36. 1. Jeżeli sprzedawca wskazał w umowie lub w specyfikacji dołączonej do sprzedanego towaru osobę i adres producenta oraz zażądał, aby zawiadomienie o wadach zostało mu doręczone, kupujący obowiązany jest wysłać jednocześnie sprzedawcy i producentowi zawiadomienie o wadach i protokół stwierdzający, że towar miał wady.

2. Zawiadomienie o wadach, doręczone producentowi zgodnie z przepisami ust. 1, ma względem niego takie same

skutki prawne jak zawiadomienie doręczone przez sprzedawcę.

3. Kupujący, który nie zawiadomił producenta o wadach, chociaż był do tego obowiązany, traci prawa z tytułu rękojmi względem sprzedawcy w takim zakresie, w jakim sprzedawca został wskutek tego pozbawiony możliwości dochodzenia praw od producenta.

4. Kupujący może według wyboru dochodzić praw z tytułu rękojmi za wady od sprzedawcy albo wykonywać prawa z tytułu rękojmi służące sprzedawcy względem producenta.

5. Jeżeli sprzedawca sprzedał towar nabyty od jednostki, która nie była jego producentem, kupujący może wykonywać prawa jednostki, która nabyła towar od producenta.

6. Producentowi służą w wypadkach określonych w ust. 4 i 5 przeciwko kupującemu zarzuty, jakie mógłby przeciwstawić jednostce, której towar sprzedał.

§ 37. 1. Kupujący, który otrzymał towar wadliwy, jeżeli nie zgodzi się przyjąć go za mniejszą cenę, może — niezależnie od okoliczności, czy przedmiotem sprzedaży jest towar oznaczony co do tożsamości, czy co do gatunku — wyznaczyć sprzedawcy odpowiedni termin do wymiany towaru wadliwego na nie posiadający wad albo do usunięcia wady.

2. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu kupujący, zachowując roszczenie o naprawienie szkody wynikłej z opóźnienia, może usunąć wadę na koszt sprzedawcy lub zażądać upoważnienia przez państwową Komisję Arbitrażową albo sąd do zakupu na jego koszt towaru nie posiadającego wad.

3. Wyznaczenie terminu do wymiany towaru i upoważnienie państwowej komisji arbitrażowej lub sądu nie są potrzebne w wypadkach nagłych. Wyznaczenie terminu do usunięcia wady nie jest potrzebne, jeżeli strony się umówiły, że kupujący sam usunie wadę na koszt sprzedawcy.

4. Kupujący może odstąpić od umowy z powodu wad towaru, jeżeli wykonanie umowy w terminie późniejszym nie miałoby dla niego znaczenia lub narażało go na szkodę.

§ 38. 1. Przepisy o terminach zbadania rzeczy, zawiadomienia sprzedawcy oraz wykonania uprawnień z tytułu rękojmi za wady fizyczne stosuje się odpowiednio w wypadkach, gdy ilość rzeczy otrzymanych przez kupującego jest mniejsza od ilości, która zgodnie z zobowiązaniem sprzedawcy miała być wydana.

2. Kupujący, który zawiadomił sprzedawcę o braku ilościowym przed upływem 6 miesięcy, licząc od dnia wydania towaru, może wykonywać uprawnienia z tego tytułu nawet po upływie 6 miesięcy, jeżeli nie upłynęły jeszcze 3 miesiące od zawiadomienia o braku ilościowym.

Rozdział 8.

Gwarancja.

§ 39. 1. Towary sprzedawane jako pełnowartościowe, a określone w wykazie ustalonym przez Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, objęte są gwarancją sprzedawcy. Sprzedawca ma obowiązek dołączyć do towaru dokumenty (karty) gwarancyjne w języku żądanym przez kupującego, chyba że w umowie zwolniony został od obowiązku dołączenia tych dokumentów (kart).

2. Gwarancja polega na zapewnieniu, że w razie ujawnienia się w okresie gwarancyjnym wady towaru zostanie ona usunięta bezpłatnie lub nastąpi wymiana towaru na wolny od wad. Wybór uprawnienia należy do kupującego.

3. Kupujący, który otrzymał gwarancję, może żądać naprawienia szkody poniesionej przez to, że zawarł umowę nie wiedząc o istnieniu wady, a jeżeli kontrahent zgodnie z przepisami prawa właściwego dla kontraktu odstąpił od umowy albo zażądał obniżenia ceny — może wykonywać także inne prawa z tytułu rękojmi.

4. Jeżeli w umowie inaczej nie postanowiono, terminy gwarancji wynoszą 12 miesięcy od otrzymania towaru przez kontrahenta, nie więcej jednak niż 24 miesiące od wydania towaru kupującemu.

5. Strony mogą ustalić w umowie, że termin gwarancji ulega przedłużeniu lub skróceniu, w zależności od czasu użytkowania w czasie doby, albo zamiast okresu gwarancji wprowadzić odpowiedzialność z tytułu gwarancji przed wykonaniem określonej pracy (droga przebyta przez samochód, ilość obrotów maszyny itp.).

§ 40. 1. Jednostka, od której zażądano usunięcia wady lub wymiany towaru, powinna czynności te wykonać niezwłocznie po otrzymaniu stosownego żądania od kupującego.

2. Przepisy § 37 stosuje się odpowiednio.

§ 41. Kupujący obowiązany jest odesłać sprzedawcy bez zwłoki na jego żądanie podlegający wymianie towar lub jego część. Koszty stąd powstałe ponosi sprzedawca.

Rozdział 9.

Odpowiedzialność odszkodowawcza.

§ 42. 1. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez jedną ze stron, druga strona ma obowiązek dochodzenia kary umownej dla uzyskania naprawienia wynikłej stąd szkody. Kara umowna należy się co najmniej w wysokości przewidzianej w przepisach następujących.

2. Jeżeli szkoda poniesiona przez stronę uprawnioną jest większa od kary umownej albo powstała wskutek zdarzeń nie objętych karą umowną, może ona żądać odszkodowania przenoszącego wysokość kary na zasadach ogólnych, z uwzględnieniem przepisów rozdziału 10. Dłużnik nie może uchylić się od zapłaty kary umownej dowodząc, że szkoda nie może być wykazana albo że jej wartość jest niższa od wartości kary.

3. Kara umowna, zastrzeżona na wypadek dostarczenia przez sprzedawcę rzeczy dotkniętej wadą, nie stoi na przeszkodzie podniesieniu przez kupującego roszczeń o zapłatę dalszej kary umownej z tytułu popadnięcia dłużnika w zwłokę. Przepis ten dotyczy także towarów, na które została udzielona gwarancja.

4. Kara umowna w razie odstąpienia od umowy z powodu niedostarczenia towaru w terminie nie zwalnia od obowiązku zapłaty kar za zwłokę, należnych do dnia, w którym umowa została rozwiązana.

5. Jeżeli kupujący zawiadomił sprzedawcę przed upływem terminu do zapłaty ceny, że żąda usunięcia wady lub dostarczenia zamiast towaru wadliwego towaru wolnego od wad, przy obliczaniu kar za zwłokę przyjmuje się, że towar został dostarczony w dniu, w którym po wykonaniu powyższych czynności kupujący mógł zacząć korzystać z towaru.

6. Jeżeli kupujący zawiadomił sprzedawcę o wadach po upływie terminu do zapłaty ceny, przepis ustępu poprzedzającego stosuje się odpowiednio, jednak kary umowne za zwłokę rozpoczynają bieg dopiero od dnia następnego po dniu, w którym sprzedawca otrzymał żądanie usunięcia wady lub dostarczenia towaru nie posiadającego wad.

7. Kwoty należne tytułem odszkodowania na zasadach ogólnych przerachowuje się w takim stosunku, w jakim cena ustalona za towar w kontrakcie pozostaje do ceny ustalonej w umowie.

§ 43. 1. Strony mogą w umowie ustalić kary w wyższej wysokości niż przewidziana w paragrafach następujących. Ustalenie kar w niższej wysokości dopuszczalne jest jedynie:

- 1) za zgodą jednostki nadrzędnej strony, na której rzecz kara została zastrzeżona, jeżeli kara obniżona ma być nie więcej niż do połowy,
- 2) za zgodą ministra, któremu podlega strona, na której rzecz kara została zastrzeżona, jeżeli kara obniżona ma być więcej niż o połowę.

Ministrowie lub jednostki nadrzędne nad przedsiębiorstwami mogą udzielać zezwoleń na obniżenie kary w indywidualnych wypadkach albo dla umów określonego rodzaju.

2. Jeżeli stawki procentowe kar, przewidziane w paragrafach następujących, byłyby dla sprzedawców towarów niektórych branż nadmiernie dotkliwe, Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Ministrem Finansów i po zasięgnięciu opinii Ministra Handlu Zagranicznego, na wniosek ministra nadzorującego głównych producentów tych towarów, może ustalić w osobnym wykazie tych towarów niższe stawki procentowe kar niż przewidziane w paragrafach następujących.

§ 44. Sprzedawca jest obowiązany zapłacić karę umowną w wysokości:

- 1) 20% wartości towarów, gdy kupujący odstąpił od umowy z powodu okoliczności, za które odpowiada sprzedawca, jednak nie mniej niż 1000 zł,
- 2) 10% wartości przyjętych przez kupującego towarów, dostarczonych w innych asortymentach niż zamówiono,
- 3) 10% wartości towarów dostarczonych z wadami, jednak nie mniej niż 500 zł od partii towaru; jeżeli sprzedawca dostarczył towary wolne od wad zamiast towarów wadliwych albo usunął wady, kara umowna wynosi 5%, jednak nie mniej niż 200 zł od partii towaru; w razie dostarczenia towaru nie oznaczonego należycie, bez przewidzianych w umowie lub przepisach atestów, kart gwarancyjnych, certyfikatów, specyfikacji lub innych dokumentów, o których mowa w § 30, kara wynosi 1% wartości towarów, jednak nie mniej niż 100 zł,
- 4) 5% wartości towarów, które miały być dostarczone w opakowaniu, a wydane zostały bez opakowania lub w nieodpowiednim opakowaniu,
- 5) 1% wartości towaru postawionego przez kupującego do dyspozycji sprzedawcy za każdy dzień zwłoki w zadysponowaniu towarem,
- 6) 0,4% wartości towaru dostarczonego z opóźnieniem za każdy dzień zwłoki; jeżeli zwłoka w dostarczeniu towaru trwała dłużej niż 20 dni, kara za każdy dzień następny wynosi 1%,
- 7) 50 zł za każdy dzień zwłoki w wysyłce faktury za pierwsze 15 dni oraz 100 zł za każdy następny dzień zwłoki,
- 8) 0,2% wartości towaru za każdy dzień zwłoki w zawiadomieniu kupującego, czy sprzedawca uznaje, czy nie uznaje reklamacji (§ 34); jeżeli zwłoka trwa dłużej niż 20 dni, kara za każdy dzień następny wynosi 0,5%,
- 9) 500 zł w razie niewysłania zawiadomienia o wysyłce towaru (§ 6).

§ 45. Kupujący obowiązany jest zapłacić sprzedawcy karę umowną w wysokości:

- 1) 20% wartości towarów w razie odstąpienia od umowy z powodu okoliczności, za które odpowiada kupujący,
- 2) 0,4% wartości towarów za każdy dzień zwłoki w razie nieodebrania towarów w terminie; jeżeli zwłoka w odebraniu towarów trwała dłużej niż 20 dni, kara za każdy następny dzień wynosi 1%.

§ 46. Strona, która opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, obowiązana jest zapłacić drugiej stronie odsetki umowne w wysokości 12%, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują wyższych odsetek.

§ 47. 1. Kary umowne oblicza się od ceny, którą kupujący obowiązany byłby zapłacić w razie należytego wykonania umowy.

2. Ogólna kwota kar umownych za zwłokę nie może przekroczyć 30% wartości towaru. Nie pozbawia to strony, która poniosła wyższą szkodę, prawa dochodzenia wyższego odszkodowania na zasadach ogólnych.

§ 48. 1. Gdy obowiązujące dla danego towaru normy lub umowa określają próbki reprezentatywne, stanowiące

ocenę całej partii towaru, w razie przekroczenia w próbie normy dopuszczalnych wad karę oblicza się od wartości całej partii, z której pobrano tę próbkę; w razie gdy w partii towaru możliwe jest oddzielenie towaru wadliwego od wolnego od wad, w razie nie stwierdzenia przy odbiorze metodą reprezentatywną wad lub stwierdzenia ich w skali nie przekraczającej normy, karę oblicza się od wartości towaru posiadającego wady.

2. Za jedną partię towaru uważa się całą ilość określonego rodzaju towaru nadesłanego za tym samym dokumentem przewozowym lub odebranego ze składu za jednym dokumentem.

3. Gdy sprzedawca zobowiązał się dostarczyć w jednym terminie zespół maszyn i urządzeń lub zespół części, kary za zwłokę oblicza się od wartości całego zespołu do chwili wydania ostatniej części, bez której zespół ten nie może być eksploatowany.

Rozdział 10.

Szczególne okoliczności wyłączające odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy.

§ 49. 1. Jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy nastąpi na skutek wydania decyzji przez organ nadzórny sprzedawcy, w szczególności wskutek zmiany wskaźników produkcji, przydziałów, norm, przekazania środków trwałych itp., sprzedawca mimo to odpowiedzialny jest względem kupującego za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy. Od odpowiedzialności tej będzie jednak zwolniony, jeżeli wykaze, że:

- 1) niezwłocznie po otrzymaniu takiej decyzji zawiadomił organ nadzórny o skutkach, jakie spowoduje decyzja, gdy chodzi o wykonanie zobowiązań zaciągniętych przez niego względem osób trzecich, a organ nadzórny nie zmienił swojej decyzji.

2) nie później niż w ciągu 7 dni od otrzymania takiej decyzji wysłał kupującemu zawiadomienie o niemożności wykonania zobowiązania w związku z decyzją wydaną przez organ nadzórny.

2. Jeżeli w myśl ust. 1 sprzedawca zwolniony jest od odpowiedzialności za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, kary umowne oraz odszkodowania przewyższające karę umowną obciążają organ, który wydał decyzję.

3. Od obowiązku zapłaty kar umownych oraz odszkodowania wymienionego w ust. 2 organ nadzórny może się uwolnić tylko przez wykazanie, że jest właściwy na podstawie przepisów szczególnych do wydawania decyzji wiążących wszystkie jednostki gospodarki uspołecznionej albo że wydanie decyzji było konieczne do wykonania uchwały Rady Ministrów lub do wykonania zarządzenia ministra właściwego do rozdziału danego artykułu w skali krajowej i że decyzja została bezzwłocznie doręczona sprzedawcy.

§ 50. Okoliczność, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy przez sprzedawcę było następstwem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań względem sprzedawcy przez osoby trzecie, nie zwalnia go od odpowiedzialności, chyba że wykaze, że zarówno osoba trzecia, jak i jej organ nadzórny z powodów, o których mowa w § 49 ust. 2 i 3, zwolnieni są od odpowiedzialności względem sprzedawcy.

§ 51. Przepisy §§ 49 i 50 stosuje się odpowiednio w razie niewykonania zobowiązań przez kupującego.

§ 52. Jeżeli umowa nie może być wykonana na skutek wydania zgodnej decyzji jednostek nadzórnych stron, kupujący obowiązany jest nie później niż w ciągu 7 dni od powzięcia wiadomości o decyzji jednostek nadzórnych przesłać sprzedawcy zawiadomienie o rozwiązaniu umowy lub zaproponować odpowiednio jej zmiany. W razie niedopełnienia tego obowiązku, odpowiedzialny jest wobec sprzedawcy za poniesioną przez niego szkodę.

Załącznik nr 2 do zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 13 lutego 1967 r. (poz. 64).

OGÓLNE WARUNKI UMÓW SPRZEDAŻY TOWARÓW POCHODZĄCYCH Z IMPORTU

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne.

§ 1. 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej powinny ze sobą współdziałać zarówno przy zawieraniu umów, jak i przy ich wykonywaniu, mając na względzie obowiązki wynikające z narodowych planów gospodarczych, ekonomiczność produkcji i obrotu oraz zabezpieczenie gospodarki narodowej przed stratami.

2. Jednostki gospodarki uspołecznionej powinny wykonywać zobowiązania zgodnie z ich treścią i w sposób odpowiadający ich celowi oraz zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje — także w sposób odpowiadający tym zwyczajom.

3. W taki sam sposób powinny współdziałać przy wykonywaniu zobowiązań jednostki uprawnione.

§ 2. 1. Jednostka uprawniona powinna dążyć za pomocą dostępnych jej środków prawnych do uzyskania od jednostki zobowiązanej świadczeń wynikających z treści umowy, z uwzględnieniem zasad określonych w § 1.

2. Jednostka zobowiązana powinna wykazać się starannością, która jest określana przy uwzględnieniu obowiązku szczególnej ochrony mienia społecznego.

§ 3. 1. W gospodarczo uzasadnionych wypadkach strony mogą zmienić lub rozwiązać umowę.

2. Jeżeli zgodnie z umową międzypaństwową w razie zwłoki kontrahenta sprzedawca może odstąpić od kontraktu dopiero po upływie określonego terminu, przewidziany w art. 491 § 1 Kodeksu cywilnego odpowiedni termin do wykonania zobowiązania nie może upłynąć przed terminem ustalonym w umowie międzypaństwowej.

3. Jeżeli nie upłynął termin dostarczenia towaru lub jego części przez sprzedawcę (art. 491 i 492 Kodeksu cywilnego), kupujący może z ważnych powodów odstąpić od umowy przez złożenie stosownego oświadczenia. W wypadku takim jest on zwolniony od obowiązku zapłaty kar umownych, jednakże jest obowiązany do naprawienia szkody poniesionej przez sprzedawcę w związku z zawarciem i rozwiązaniem kontraktu oraz wskutek utraty normalnego zysku. Jeżeli rozwiązanie kontraktu było niemożliwe, kupujący obowiązany jest naprawić szkodę poniesioną przez sprzedawcę wskutek konieczności odprzedaży towaru innemu kupującemu w kraju lub za granicą.

4. Za zysk normalny uważa się zysk, jaki osiągnąłby sprzedawca, gdyby kupujący nie odstąpił od umowy.

§ 4. 1. Towar powinien być dobrej jakości i mieć właściwości normalnie przyjęte w obrocie albo wynikające z przeznaczenia towaru.

2. Towar powinien mieć właściwości określone Polskimi Normami lub normami branżowymi, chyba że za zgodą

właściwych organów kupujący zażądał dostarczenia towaru nie odpowiadającego obowiązującym normom. Jeżeli Polskie Normy lub normy branżowe dla danego rodzaju towarów nie zostały ustanowione, towar powinien mieć właściwości określone w umowie lub w powołanych w niej warunkach technicznego odbioru, normie zakładowej, prospekcie, katalogu, instrukcji obsługi albo właściwości określone w załączonej do umowy próbce lub wzorze.

Rozdział 2.

Forma umowy.

§ 5. 1. Zawarcie umowy sprzedaży powinno być stwierdzone pismem bądź w postaci aktu podpisanego przez obie strony, bądź w drodze pisemnego potwierdzenia przyjęcia zamówienia lub oferty złożonej na piśmie.

2. W wypadkach nagłych lub przyjętych zwyczajowo umowa może być zawarta ustnie, telefonicznie lub telegraficznie, jeżeli co najmniej jedna ze stron potwierdzi ją na piśmie wysłanym w okresie trzech dni albo jeżeli sprzedawca najpóźniej w tym okresie wyda towar kupującemu lub przewoźnikowi.

3. Umowa może być zawarta także przez potwierdzenie przez kupującego postanowień kontraktu. Jeżeli pełnomocnik kupującego podpisując kontrakt nie zastrzegł inaczej, postanowienia kontraktu dotyczące przedmiotu umowy, sposobu wydania, terminów i miejsca dostarczenia towaru obowiązują również w stosunkach między sprzedawcą a kupującym.

4. Przepisy ust. 1 — 3 nie uchybiają przepisom o sporach przedumownych, o milczącym przyjęciu oferty oraz o wymaganii w wypadkach wskazanych w Kodeksie cywilnym formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Rozdział 3

Wydanie towaru.

§ 6. 1. Sprzedawca wysyłając towar ma obowiązek najpóźniej w dniu następnym po oddaniu przesyłki do przewoźnika zawiadomić o tym kupującego listem wysłanym pod wskazanym przez niego adresem. W zawiadomieniu należy powołać się na umowę (zamówienie) lub na dodatkową dyspozycję, podać adres, pod jakim towar wysłano, i datę wysyłki, a w razie gdy przesyłka wysłana została kolejną lub drogą wodną — podać numer wagonu lub nazwę statku i numer listu przewozowego oraz dane co do ilości i rodzaju wysłanych towarów.

2. Towar wysłany przez sprzedawcę jego środkiem transportowym powinien być dostarczony do miejsca wskazanego w umowie w normalnych godzinach pracy. O dniu, w którym towar będzie dostarczony, sprzedawca powinien zawiadomić kupującego dnia poprzedniego, chyba że umówiono się inaczej.

3. Sprzedawca może nie wysyłać zawiadomienia wymienionego w ust. 1, jeżeli z okoliczności wynika, że kupujący otrzymałby je dopiero po nadejściu towaru. Poza tym wypadkiem uchybienie przez sprzedawcę obowiązkowi zawiadomienia upoważnia kupującego do żądania naprawienia wynikłej stąd szkody.

§ 7. 1. Cdy w umowie zastrzeżono, że przed wysyłką przeprowadzone zostanie badanie techniczne w obecności przedstawiciela kupującego albo że w obecności przedstawiciela kupującego powinno nastąpić załadowanie, sprzedawca przed wydaniem towaru obowiązany jest zawiadomić kupującego na 7 dni naprzód o dniu i godzinie, kiedy przeprowadzone zostaną próby techniczne albo nastąpi załadowanie, chyba że w umowie zastrzeżono inny termin dla zawiadomienia.

2. W razie nieprzybycia przedstawiciela kupującego w terminie określonym w ust. 1, próby techniczne lub załadowanie mogą być przeprowadzone bez udziału kupującego.

3. Koszty czynności, o których mowa w ust. 1, ponosi kupujący; jeżeli jednak towar we wskazanym przez sprzedawcę terminie nie został załadowany lub posiadał wady, sprzedawca obowiązany jest wynagrodzić kupującemu poniesione wydatki do wysokości normalnych kosztów takich czynności.

4. Przepis ust. 3 stosuje się również w wypadkach, gdy towar podlega kontroli z urzędu.

§ 8. 1. Jeżeli obowiązujące przepisy przewidują taką możliwość, sprzedawca powinien zażądać w liście przewozowym, aby przewoźnik w kraju przeważał przesyłkę przy załadowaniu, przeliczył ilość skrzyń, bel itp.

2. Jeżeli przesyłka następuje więcej niż w jednej skrzyni, beczce, worku itp. albo zawiera więcej niż jeden rodzaj, gatunek albo asortyment, do przesyłki i listu przewozowego należy załączyć specyfikację. W specyfikacji należy powołać się na umowę (zamówienie) lub dodatkową dyspozycję.

3. Jeżeli towar wysłany zostaje przez kontrahenta bezpośrednio kupującemu, sprzedawca odpowiedzialny jest za to, że czynności, o których mowa w ustępach poprzednich, wykona kontrahent.

§ 9. Jeżeli towar w celu dostarczenia go pod adresem wskazanym przez kupującego wydany został przewoźnikowi za granicą lub nadany w urzędzie pocztowym za granicą, niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia towaru przechodzi na kupującego:

- 1) w transporcie lądowym — z chwilą przekroczenia granicy polskiej,
- 2) w transporcie morskim — z chwilą złożenia towaru w portowym magazynie kupującego, w magazynie obcym na zlecenie kupującego lub wydania towaru przewoźnikowi krajowemu,
- 3) w transporcie rzeczonym lub lotniczym — z chwilą wydania towaru kupującemu w porcie przeznaczenia,
- 4) przy przesyłkach pocztowych — z chwilą doręczenia kupującemu przesyłki przez urząd pocztowy.

§ 10. 1. Ubezpieczenie towaru do chwili wydania towaru przez przewoźnika kupującemu ciąży na sprzedawcy, chyba że ze względu na rodzaj towaru lub zwyczaj międzynarodowe towar nie podlega ubezpieczeniu.

2. O wypadkach, w których towar nie podlega ubezpieczeniu, sprzedawca obowiązany jest powiadomić kupującego przed wysyłką towaru.

3. Dochodzenie odszkodowania od zakładu ubezpieczeń należy do sprzedawcy. Druga strona obowiązana jest wysłać potrzebne w tym celu dokumenty w ciągu 5 dni od dnia otrzymania żądania.

4. Postępowanie niezbędne do zabezpieczenia prawa do odszkodowania i praw regresowych przeprowadza odbiorca przesyłki.

§ 11. Sprzedawca ponosi odpowiedzialność za szkodę wynikłą w czasie przewozu, jeżeli powstała z jego winy lub z winy kontrahenta, a w szczególności na skutek wad towaru, niewłaściwego załadowania lub opakowania.

§ 12. 1. Jeżeli w umowie przewidziano, że towar powinien być wydany ze składu albo jeżeli kupujący później tego zażądał, sprzedawca przesyła zawiadomienie, którego dnia towar powinien być odebrany.

2. Kupujący przysła w dniu wskazanym w zawiadomieniu swego przedstawiciela dla dokonania odbioru.

Rozdział 4.

Cena.

§ 13. W razie wątpliwości przyjmuje się, że cena obejmuje koszt wydania w miejscu oznaczonym w umowie, a w szczególności koszt zmierzenia lub ważenia.

§ 14. 1. Jeżeli cena ustalona została franco granica, franco stacja załadowania w kraju, franco port rzeczny, lotniczy albo urząd pocztowy nadania w kraju — koszty dostarczenia do tych miejsc i załadowania obciążają sprzedawcę, a koszty przewozu, przeładunku w drodze i wyładowania w miejscu przeznaczenia — kupującego.

2. Jeżeli nie przewidziano inaczej, cena franco stacja przeznaczenia obejmuje koszty związane z załadowaniem i przewozem ładunku zwyczajną wagonową przesyłką kolejową, rzeczną, kolejowo-rzeczną lub rzeczno-kolejową do stacji kolejowej lub portu rzeczno- wskazanego przez kupującego.

3. Kupujący, który żąda innego rodzaju przesyłki lub przewozu innym środkiem transportu niż wymienione w ust. 2, ponosi różnicę kosztów przewozu.

4. Jeżeli cena została ustalona franco stacja przeznaczenia lub franco port rzeczny w kraju, a strony przewidziały, w umowie odbiór ze składu sprzedawcy, kupującemu przysługuje zwrot kosztów związanych z wysyłką w zryczałowanej wysokości, a w braku przepisów o wysokości ryczałtu — w wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów, co najwyżej jednak w wysokości kosztów transportu zwykłą przesyłką kolejową (kolejowo-rzeczna lub rzeczno-kolejowa) do miejsca przeznaczenia w kraju.

5. Cena ustalona franco środek transportowy dostarczony przez kupującego do składu sprzedawcy obejmuje koszt załadowania. Kupującemu, który dokonał załadowania własnymi środkami, przysługuje zwrot kosztów załadowania w wysokości określonej w przepisach szczególnych, a w braku takich przepisów — w wysokości rzeczywiście poniesionej.

6. Gdy cena ustalona została franco stacja przeznaczenia, a miejsce załadowania i odbioru znajdują się w granicach tej samej miejscowości, lub gdy przepisy kolejowe wyłączają transport kolejowy, sprzedawca, bez względu na to, jakiego środka transportowego użył, nie może domagać się dopłaty za transport do miejsca wskazanego w umowie.

7. W wypadkach określonych w ust. 1, jeżeli kupujący odebrał towar ze składu sprzedawcy, kupującemu przysługuje zwrot kosztów transportu.

Rozdział 5.

Zapłata i jej terminy.

§ 15. Zapłata ceny przez kupującego następuje w sposób określony przepisami szczególnymi o rozliczeniach pieniężnych między jednostkami gospodarki społecznej.

§ 16. 1. Kupujący obowiązany jest zapłacić cenę w ciągu 5 dni roboczych po otrzymaniu towaru.

2. Jeżeli faktura nadeszła po otrzymaniu towaru lub po upływie terminu do zbadania towaru (ust. 3), termin zapłaty upływa w 5 dniu roboczym po otrzymaniu faktury.

3. Jeżeli kupujący dla zachowania uprawnień z tytułu rękojmi obowiązany był zbadać towar w czasie przyjętym przy towarach danego rodzaju lub w innym ustalonym w umowie terminie, a towar dostarczony został hurtowni, termin zapłaty ustalony w ust. 1 przedłuża się o okres, w ciągu którego kupujący obowiązany był towar zbadać, nie więcej jednak niż o 14 dni.

§ 17. 1. Jeżeli kupujący nie zgłasza się po odbiór towaru w miejscu i terminie wynikającym z umowy, termin zapłaty ceny upływa w 5 dniu roboczym po otrzymaniu przez kupującego faktury, ale nie wcześniej niż po otrzymaniu przez niego zawiadomienia o przygotowaniu towaru do odbioru; 5-dniowy termin zapłaty przedłuża się o okres, w ciągu którego kupujący obowiązany był towar zbadać, nie więcej jednak niż o 14 dni, jeżeli towar miał być wydany hurtowni.

2. Jeżeli termin zapłaty, ustalony w sposób określony w § 16 ust. 1 lub w ust. 1 niniejszego paragrafu, upływa przed terminem dostarczenia towaru przewidzianym w umowie, kupujący powinien zapłacić cenę w ciągu 5 dni roboczych od upływu terminu dostarczenia towaru ustalonego w umowie.

3. Jeżeli niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia w drodze ponosił kupujący, a przesyłka zaginęła w drodze, kupujący powinien zapłacić cenę nie później niż w ciągu 5 dni roboczych po otrzymaniu faktury i dowodu, że przesyłka została wydana przewoźnikowi, zaginęła w drodze i że sprzedawca zgłosił z tego tytułu reklamację do przewoźnika, chyba że termin zapłaty ustalony stosownie do ust. 2 upływa wcześniej lub później.

§ 18. 1. Kupujący, który zgłasza uprawnienia z tytułu rękojmi lub gwarancji, może wstrzymać zapłatę ceny do czasu dokonania przez sprzedawcę napraw lub uzupełnienia towaru albo dostarczenia — zamiast towaru wadliwego — towaru wolnego od wad. W razie niezgłoszenia takich żądań przed upływem terminu zapłaty, kupujący powinien najpóźniej w ostatnim dniu tego terminu zapłacić cenę obniżoną w stosunku do mniejszej wartości towaru, co nie wyłącza możliwości odmiennego realizowania uprawnień z tytułu rękojmi.

2. Kupujący może z należnej ceny potrącić przysługujące mu od sprzedawcy odszkodowanie za nienależyte wykonanie umowy.

§ 19. Przepisów §§ 16—18 nie stosuje się, gdy strony w ramach obowiązujących przepisów o rozliczeniach umówiły się inaczej co do terminów i sposobu zapłaty albo gdy w ogólnych warunkach umów sprzedaży dla towarów poszczególnych branż lub w innych aktach normatywnych wprowadzone zostały przez właściwe organy szczególny tryb i terminy rozliczeń.

§ 20. 1. Jeżeli kupujący nie zapłacił ceny w wcześniej wykonane świadczenia albo z innych powodów istnieją uzasadnione wątpliwości co do tego, czy zapłaci cenę w terminie, sprzedawca może uzależnić zawarcie kontraktu lub wykonanie umowy od ustanowienia akredytywy.

2. Żądanie ustanowienia akredytywy powinno być zgłoszone w takim terminie, aby kupujący mógł w normalnym toku spraw załatwić odpowiednie czynności bankowe, chyba że zachowanie tego terminu nie jest możliwe wobec spóźnionego powzięcia wiadomości o faktach uzasadniających żądanie zabezpieczenia.

3. Kupujący może zastrzec, że akredytywa nie zostanie wypłacona w całości lub w części w razie złożenia opinii rzeczoznawcy stwierdzającej, że towar nie odpowiada warunkom umowy, oraz dowodu, że kupujący zgłosił uprawnienia z tytułu rękojmi.

Rozdział 6

Opakowanie i znakowanie.

§ 21. 1. Sprzedawca powinien dostarczyć towar w opakowaniu odpowiadającym wymaganiom ustalonym w umowie, a jeżeli umowa nie określa opakowania — w opakowaniu odpowiadającym właściwościom towaru i środkowi transportowemu, jaki ma być użyty.

2. Obowiązku wydania towaru w opakowaniu nie ma, gdy według istniejącego zwyczaju rzecz wydawana jest bez opakowania lub gdy strony tak ustaliły w umowie.

§ 22. 1. Przyjmuje się w razie wątpliwości, że towar sprzedany został wraz z opakowaniem i że cena opakowania normalnie stosowanego w obrocie wliczona została w cenę towaru.

2. Jeżeli w umowie ustalono, że opakowanie dostarczy na swój koszt kupujący, wówczas w razie opóźnienia w nadesłaniu opakowania lub dostarczenia opakowania niewłaściwego sprzedawca może nabyć, jeśli wymaga tego bezpieczeństwo towaru w czasie transportu, lub wynająć odpowiednie opakowanie na koszt kupującego.

§ 23. 1. Kupujący, który nie zwrócił w terminie opakowania wypożyczonego ani takiego samego opakowania po takim samym towarze, obowiązany jest zapłacić za każdy dzień zwłoki karę umowną w wysokości 5% wartości opakowania. Kara za zwłokę nie może łącznie przekroczyć dwukrotnej wartości opakowania w stanie nowym. Jeżeli opakowanie nie zostanie zwrócone po upływie 40 dni od terminu zwrotu ustalonego w umowie, sprzedawca może żądać od kupującego oprócz kary za zwłokę zapłaty kwoty odpowiadającej wartości nie zwróconego opakowania.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy zgodnie z umową sprzedawca obowiązany był w określonych terminach zgłaszać się po odbiór opakowania, lecz obowiązku tego nie wykonał.

3. Kupujący nie może uwolnić się od zapłaty kary za zwłokę i kwoty odpowiadającej wartości opakowania powołaniem się na okoliczność, że opakowanie, w którym rzecz została dostarczona, zostało zniszczone lub zaginęło i że nabycie takiego samego opakowania okazało się niemożliwe.

§ 24. 1. Kupujący, który otrzymał towar w opakowaniu uszkodzonym lub wadliwym, dla zachowania z tego tytułu roszczeń do sprzedawcy powinien wykonać czynności, które są wymagane w celu zachowania uprawnień z tytułu rękojmi za wady.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do sprzedawcy w wypadkach, gdy kupujący zwraca opakowanie o mniejszej wartości niż otrzymał albo opakowanie uszkodzone.

§ 25. 1. Kupujący obowiązany jest odesłać opakowanie wypożyczone kupującemu do miejsca wskazanego w umowie lub w fakturze.

2. Gdy opakowanie zostaje odesłane przez kupującego własnym środkiem transportowym, niebezpieczeństwo uszkodzenia lub utraty w drodze ponosi kupujący. W innych wypadkach niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia w drodze ponosi sprzedawca.

§ 26. Kupujący powinien oczyścić opakowanie przed wydaniem go sprzedawcy, nie ma jednak obowiązku usuwania resztek towaru, który został dostarczony w opakowaniu, jeżeli wymaga to zastosowania specjalnych urządzeń, których kupujący nie posiada.

§ 27. Jeżeli kupujący zwraca opakowanie uszkodzone lub nie oczyszczone należycie, stosuje się odpowiednio przepisy o terminach zawiadomienia o wadach dostarczonych towarów. Sprzedawca może w takim wypadku żądać wynagrodzenia poniesionej szkody, a w każdym razie zapłaty kary należnej za wady, obliczonej w procencie od wartości opakowania nie uszkodzonego.

§ 28. Jeżeli wartość opakowania sprzedawanego nie została wliczona w cenę towaru (opakowanie fakturowane), w fakturze należy uwidocznnić w osobnej pozycji cenę opakowania, ustaloną zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 29. Jeżeli umowa nie określa znakowania, jakie ma być umieszczone na towarze i opakowaniach towaru, sprzedawca dostarcza je z oznakowaniem stosowanym przez kontrahenta.

Rozdział 7

Rękojmia sprzedawcy za wady fizyczne towaru i odpowiedzialność za braki ilościowe.

§ 30. 1. Sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego z tytułu rękojmi za wady wówczas, gdy przedmiot sprzedaży nie ma właściwości określonych w §§ 4 i 21 lub wydany został kupującemu w stanie niepełnym.

2. Jeżeli:

- 1) prawo właściwe dla kontraktu lub umowa między państwowa ustalają krótszy od roku termin, po którego upływie sprzedawca nie może już zgłaszać reklamacji z tytułu wad fizycznych towaru,
- 2) kupujący został o tym terminie zawiadomiony przy zawarciu umowy i
- 3) kontrahent wysłał towar bezpośrednio do miejsca, które kupujący wskazał w umowie, lub sprzedawca wydał towar kupującemu niezwłocznie po otrzymaniu go od kontrahenta,

sprzedawca odpowiada z tytułu rękojmi i gwarancji tylko za te wady, o których został zawiadomiony przez kupującego nie później niż na dwa tygodnie przed upływem terminu, o którym mowa w pkt 1.

3. Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się odpowiednio w wypadkach, gdy prawo właściwe dla kontraktu lub umowa między państwowa ustalają krótszy niż sześć miesięcy termin, po którego upływie sprzedawca nie może już reklamować braków ilościowych.

4. Przepisy o odpowiedzialności za wady fizyczne stosuje się w szczególności także wtedy, gdy maszyna lub urządzenie, których montaż sprzedawca zobowiązał się wykonać w miejscu wskazanym przez kupującego, po zmontowaniu nie osiąga wymaganych parametrów lub mocy i to bez względu na to, czy montaż przeprowadzony został przez sprzedawcę, czy też za jego zgodą wyrażoną na piśmie przez inną osobę na zlecenie kupującego. Kupujący obowiązany jest jednak dokonać wszelkich czynności niezbędnych do umożliwienia sprzedawcy dochodzenia praw służących kupującemu z tytułu wadliwego przeprowadzenia robót przez osobę, która wykonała roboty montażowe.

§ 31. 1. Sprzedawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący, wiedząc o wadzie w chwili zawarcia umowy, zgodził się zakupić towar jako niepełnowartościowy.

2. Gdy przedmiotem sprzedaży są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku albo przedmioty, które mają być wytworzone w przyszłości, sprzedawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący wiedząc o wadzie w chwili wydania towaru oświadczył, że towar przyjmuje jako niepełnowartościowy.

3. W wypadkach określonych w ustępach poprzedzających kupujący płaci za dostarczone przedmioty cenę odpowiednio obniżoną.

§ 32. Przepisy o wydaniu towaru w stanie niepełnym stosuje się również wtedy, gdy z naruszeniem obowiązujących przepisów lub umowy towar nie został należycie oznakowany, oraz w wypadkach, gdy z naruszeniem obowiązujących przepisów lub umowy nie zostały do towaru dołączone karty gwarancyjne, atesty, certyfikaty, instrukcje obsługi i konserwacji lub inne dokumenty potrzebne kupującemu do korzystania z towaru lub przy jego odprzedaży; nie dotyczy to jednak terminów, w których dokonane ma być zawiadomienie o stwierdzeniu wady.

§ 33. 1. Gdy istnieją wątpliwości co do tego, jaki czas jest przyjęty w obrocie dla zbadania towaru danego rodzaju, towar powinien być zbadany najpóźniej w ciągu 14 dni od jego otrzymania.

2. Jeżeli w umowie zastrzeżono, że dostarczenie towaru ma nastąpić częściami, kupujący nie może wykonać uprawnień z tytułu rękojmi za wady co do części towaru dostarczonej bezpośrednio po partii odebranej przez siebie, jeżeli wady są tego samego rodzaju, a ich ujawnienie mogło, przy zachowaniu należytej staranności, nastąpić po odebraniu części uprzednio dostarczonej.

§ 34. 1. Sprzedawca zawiadomiony o dostrzeżonej wadzie powinien niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu

14 dni po otrzymaniu zawiadomienia, oświadczyć, czy reklamację uznaje, czy też ją odrzuca w całości lub w części.

2. W razie odrzucenia przez sprzedawcę reklamacji w całości lub w części, kupujący może zażądać przeprowadzenia ekspertyzy przez organ właściwy do przeprowadzania ekspertyz danego rodzaju. Jeżeli reklamacja kupującego okaże się uzasadniona, koszty związane z przeprowadzeniem ekspertyzy ponosi sprzedawca.

§ 35. 1. Gdy przy odbiorze stwierdzono okoliczności wskazujące na to, że w czasie przewozu nastąpił ubytek lub towar został uszkodzony, kupujący obowiązany jest pod rygorem utraty praw względem sprzedawcy zażądać od przewoźnika sporządzenia protokołu zgodnie z obowiązującymi przepisami o przewozie przesyłek oraz dokonać wszelkich innych czynności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności przewoźnika i zachowania prawa dochodzenia wynagrodzenia szkody.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również wtedy, gdy towar przywieziony został przez spedytora.

3. Dochodzenie praw w stosunku do przewoźnika i spedytora z tytułu zaginięcia, uszkodzenia lub ubytku towaru należy od strony ponoszącej niebezpieczeństwo przypadkowej utraty.

4. Sporządzenie protokołu wymienionego w ust. 1 nie zwalnia kupującego od obowiązku zawiadomienia sprzedawcy o wadach dla zachowania uprawnień z tytułu rękojmi.

§ 36. 1. Kupujący, który otrzymał towar wadliwy, jeżeli nie godzi się przyjąć go za mniejszą cenę, może — niezależnie od okoliczności, czy przedmiotem sprzedaży jest towar oznaczony co do tożsamości, czy co do gatunku — wyznaczyć sprzedawcy odpowiedni termin do wymiany rzeczy wadliwej na nie posiadającą wad albo do usunięcia wady.

2. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu kupujący, zachowując roszczenie o wynagrodzenie szkody wynikłej z opóźnienia, może usunąć wadę na koszt sprzedawcy.

3. Wyznaczenie terminu do wymiany towaru nie jest potrzebne w wypadkach nagłych. Wyznaczenie terminu do usunięcia wady nie jest potrzebne, jeżeli strony umówiły się, że kupujący sam usunie wadę na koszt sprzedawcy.

4. Kupujący może odstąpić od umowy z powodu wad towaru, jeżeli wykonanie umowy w terminie późniejszym nie miałoby dla niego znaczenia lub narażało go na szkodę.

Rozdział 8.

Gwarancja.

§ 37. 1. Towary objęte są gwarancją sprzedawcy, jeżeli zastrzeżono tak w umowie.

2. Jeżeli w umowie nie zastrzeżono gwarancji, ale obowiązek jej udzielenia przez kontrahenta wynikał z umowy między państwowej lub towar objęty jest gwarancją kontrahenta zgodnie z prawem właściwym dla kontraktu, sprzedawca odpowiada z tytułu gwarancji względem kupującego na warunkach i w okresie ustalonych w umowie między państwowej lub w prawie właściwym dla kontraktu.

3. Przepisy § 36 stosuje się odpowiednio.

§ 38. Jeżeli w obrocie międzynarodowym istnieje zwyczaj udzielania gwarancji na towary określonego rodzaju, sprzedawca odpowiedzialny jest względem kupującego z tytułu gwarancji w okresie przyjętym zwyczajowo, nawet jeżeli gwarancji w umowie nie zastrzeżono.

§ 39. Kupujący obowiązany jest odesłać bez zwłoki na żądanie sprzedawcy pod wskazanym przez niego adresem podlegający wymianie towar lub jego części. Koszty stąd powstałe ponosi sprzedawca.

Rozdział 9.

Odpowiedzialność odszkodowawcza.

§ 40. 1. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez jedną ze stron, druga strona ma obowiązek dochodzenia kary umownej dla uzyskania naprawienia wynikłej stąd szkody. Kara umowna należy się co najmniej w wysokości przewidzianej w przepisach następnym.

2. Jeżeli szkoda poniesiona przez stronę uprawnioną jest większa od kary umownej albo powstała wskutek zdarzeń nie objętych karą umowną, może ona żądać odszkodowania przenoszącego wysokość kary na zasadach ogólnych, z uwzględnieniem przepisów rozdziału 10. Dłużnik nie może uchylić się od zapłaty kary umownej dowodząc, że szkoda nie może być wykazana albo że jej wartość jest niższa od wartości kary.

3. Kara umowna, zastrzeżona na wypadek dostarczenia przez sprzedawcę rzeczy dotkniętej wadą, nie stoi na przeszkodzie podniesieniu przez kupującego roszczeń o zapłatę dalszej kary umownej z tytułu popadnięcia dłużnika w zwłokę. Przepis ten dotyczy także towarów, na które została udzielona gwarancja.

4. Kara umowna w razie odstąpienia od umowy z powodu niedostarczenia towaru w terminie nie zwalnia od obowiązku zapłaty kar za zwłokę, należnych do dnia, w którym umowa została rozwiązana.

5. Jeżeli kupujący zawiadomił sprzedawcę przed upływem terminu zapłaty ceny, że żąda usunięcia wady lub dostarczenia zamiast towaru wadliwego towaru wolnego od wad, przy obliczaniu kar za zwłokę przyjmuje się, że towar został dostarczony w dniu, w którym po wykonaniu powyższych czynności kupujący mógł zacząć korzystać z towaru.

6. Jeżeli kupujący zawiadomił sprzedawcę o wadach po upływie terminu do zapłaty ceny, przepis ustępu poprzedzającego stosuje się odpowiednio, jednak kary umowne za zwłokę rozpoczynają bieg dopiero od dnia następnego po dniu, w którym sprzedawca otrzymał żądanie usunięcia wady lub dosłarczenia towaru nie posiadającego wad.

7. Kwoty należne tytułem odszkodowania na zasadach ogólnych przeliczują się w takim stosunku, w jakim cena ustalona za towar w kontrakcie pozostaje do ceny ustalonej w umowie.

§ 41. 1. Strony mogą w umowie ustalić kary w wyższej wysokości niż przewidziana w paragrafach następnym. Ustalenie kar w niższej wysokości dopuszczalne jest:

- 1) za zgodą jednostki nadrzędnej strony, na której rzecz kara została zastrzeżona, jeżeli kara obniżona ma być nie więcej niż do połowy,
- 2) za zgodą ministra, któremu podlega strona, na której rzecz kara została zastrzeżona, jeżeli kara obniżona ma być więcej niż o połowę.

Ministrowie lub jednostki nadrzędne nad przedsiębiorstwami mogą udzielać zezwoleń na obniżenie kary w indywidualnych wypadkach albo dla umów określonego rodzaju.

2. Jeżeli stawki procentowe kar, przewidziane w paragrafach następnym, byłyby dla sprzedawców towarów niektórych branż nadmiernie dotkliwe, Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Ministrem Finansów na wniosek Ministra Handlu Zagranicznego po zasięgnięciu opinii ministra nadzorującego głównych odbiorców, a w odniesieniu do towarów przeznaczonych na zaopatrzenie ludności — po zasięgnięciu opinii Ministra Handlu Wewnętrznego, może ustalić w osobnym wykazie tych towarów niższe stawki procentowe kar niż przewidziane w paragrafach następnym.

§ 42. Sprzedawca jest obowiązany zapłacić karę umowną w wysokości:

- 1) 15% wartości towarów, gdy kupujący odstąpił od umowy z powodu okoliczności, za które odpowiada sprzedawca, jednak nie mniej niż 1000 zł,
- 2) 5% wartości przyjętych przez kupującego towarów dostarczonych w innych asortymentach niż zamówione,
- 3) 10% wartości towarów dostarczonych z wadami, jednak nie mniej niż 500 zł od partii towaru; jeżeli sprzedawca dostarczył towary wolne od wad zamiast towarów wadliwych albo usunął wady, kara umowna wynosi 5%, jednak nie mniej niż 200 zł od partii towaru; w razie dostarczenia towaru nie oznaczonego należycie, bez przewidzianych w umowie lub przepisach atestów, kart gwarancyjnych, certyfikatów, specyfikacji lub innych dokumentów, o których mowa w § 32, kara wynosi 1% wartości towarów, jednak nie mniej niż 100 zł,
- 4) 5% wartości towarów, które miały być dostarczone w opakowaniu, a wydane zostały bez opakowania lub w nieodpowiednim opakowaniu,
- 5) 1% wartości towaru postawionego przez kupującego do dyspozycji sprzedawcy za każdy dzień zwłoki w zadysonowaniu towarem,
- 6) 0,2% wartości towaru dostarczonego z opóźnieniem za każdy dzień zwłoki; jeżeli zwłoka w dostarczeniu towaru trwała dłużej niż 20 dni, kara za każdy dzień następny wynosi 0,5%,
- 7) 50 zł za każdy dzień zwłoki w wysyłce faktury za pierwsze 15 dni oraz 100 zł za każdy następny dzień zwłoki,
- 8) 0,2% wartości towarów za każdy dzień zwłoki w zawiadomieniu kupującego, czy sprzedawca uznaje, czy też nie uznaje reklamacji (§ 34); jeżeli zwłoka trwa dłużej niż 20 dni, kara za każdy dzień następny wynosi 0,5%,
- 9) 500 zł w razie niewysłania zawiadomienia o wysyłce towaru (§ 6).

§ 43. Kupujący obowiązany jest zapłacić sprzedawcy karę umowną w wysokości:

- 1) 15% wartości towarów w razie odstąpienia od umowy z powodu okoliczności, za które odpowiada kupujący,
- 2) 0,2% wartości towarów za każdy dzień zwłoki w razie nieodebrania towarów w terminie; jeżeli zwłoka w odebraniu towarów trwała dłużej niż 20 dni, kara za każdy następny dzień wynosi 0,5%.

§ 44. Strona, która opóźnia się z zapłatą należnej sumy pieniężnej, obowiązana jest zapłacić drugiej stronie odsetki umowne w wysokości 12%, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują wyższych odsetek.

§ 45. 1. Kary umowne oblicza się od ceny, którą kupujący obowiązany byłby zapłacić w razie należytego wykonania umowy.

2. Ogólna kwota kar umownych za zwłokę nie może przekroczyć 30% wartości towaru. Nie pozbawia to strony, która poniosła wyższą szkodę, prawa dochodzenia wyższego odszkodowania na zasadach ogólnych.

§ 46. 1. Gdy obowiązujące dla danego towaru normy lub umowa określają próbki reprezentatywne, stanowiące ocenę całej partii towaru, w razie przekroczenia w próbce normy dopuszczalnych wad karę oblicza się od wartości całej partii, z której pobrano próbkę; w razie gdy w partii towaru możliwe jest oddzielenie towaru wadliwego od wolnego od wad, w razie niestwierdzenia przy odbiorze metodą reprezentatywną wad lub stwierdzenia ich w skali nie przekraczającej normy, karę oblicza się od wartości towaru posiadającego wady.

2. Za jedną partię towaru uważa się całą ilość określonego rodzaju towaru nadesłanego za tym samym dokumen-

tem przewozowym lub odebranego ze składu za jednym dowodem odbioru.

3. Gdy sprzedawca zobowiązał się dostarczyć w jednym terminie zespół maszyn i urządzeń lub zespół części przeznaczonych na inwestycje lub remonty, kary za zwłokę oblicza się od wartości całego zespołu do chwili wydania ostatniej części, bez której zespół ten nie może być eksploatowany.

§ 47. Kary umowne, określone w §§ 42 i 43, podwyższa się o 100% w wypadku, gdy z treści umowy wynika, że towar miał być dostarczony na zaopatrzenie produkcji eksportowej lub na inne cele uznane przez Radę Ministrów za priorytetowe.

Rozdział 10.

Szczególne okoliczności wyłączające odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy.

§ 48. 1. Jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy nastąpi na skutek wydania decyzji przez organ nadrzędny sprzedawcy, sprzedawca mimo to odpowiedzialny jest względem kupującego za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy. Od odpowiedzialności tej będzie jednak zwolniony, jeżeli wykaże, że:

- 1) niezwłocznie po otrzymaniu takiej decyzji zawiadomił organ nadrzędny o skutkach, jakie spowoduje decyzja, gdy chodzi o wykonanie zobowiązań zaciągniętych przez niego względem osób trzecich, a organ nadrzędny nie zmienił swojej decyzji,
- 2) nie później niż w ciągu 7 dni od otrzymania takiej decyzji wysłał kupującemu zawiadomienie o niemożności wykonania zobowiązania w związku z decyzją wydaną przez organ nadrzędny.

2. Jeżeli w myśl ust. 1 sprzedawca zwolniony jest od odpowiedzialności za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, kary umowne oraz odszkodowanie przewyższające karę umowną obciążają organ, który wydał decyzję.

3. Od obowiązku zapłaty kar umownych oraz odszkodowania wymienionego w ust. 2 organ nadrzędny może się zwolnić tylko przez wykazanie, że jest właściwy na podstawie przepisów szczególnych do wydawania decyzji wiążących wszystkie jednostki gospodarki społecznej albo że wydanie decyzji było konieczne do wykonania uchwały Rady Ministrów lub do wykonania zarządzenia ministra właściwego do rozdziału danego artykułu w skali krajowej i że decyzja została bezzwłocznie doręczona sprzedawcy.

§ 49. Okoliczność, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy przez sprzedawcę było następstwem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań względem sprzedawcy przez osoby trzecie, nie zwalnia go od odpowiedzialności, chyba że wykaże, że zarówno osoba trzecia, jak i jej organ nadrzędny z powodów, o których mowa w § 48 ust. 2 i 3, zwolnieni są od odpowiedzialności względem sprzedawcy.

§ 50. Przepisy §§ 48 i 49 stosuje się odpowiednio w razie niewykonania zobowiązań przez kupującego.

§ 51. Jeżeli umowa nie może być wykonana na skutek wydania zgodnej decyzji jednostek nadrzędnych stron, kupujący obowiązany jest nie później niż w ciągu 7 dni od powzięcia wiadomości o decyzji jednostek nadrzędnych przesłać sprzedawcy zawiadomienie o rozwiązaniu umowy lub zaproponować odpowiednie jej zmiany. W razie niedopełnienia tego obowiązku odpowiedzialny jest wobec sprzedawcy za poniesioną przez niego szkodę.